

Jaarverslag
Diakonessenhuis
Duurzaamheid en Milieu
2019

Diakonessenhuis Utrecht

Bosboomstraat
2582 KE Utrecht

Diakonessenhuis Zeist

Jagersingel
3707 HL Zeist

Diakonessenhuis Doorn

Bergweg
3941 RB Doorn

Versie

Concept

Datum

September 2020

Inhoudsopgave Duurzaamheid en Milieu 2020

Voorwoord Raad van Bestuur	3
1. Inleiding.....	4
2. Missie & kernwaarden	5
3. Duurzaamheid	6
4. Milieu aspecten.....	8
5. Zeer Zorgwekkende Stoffen.....	9
6. Milieuprestatie.....	10
Milieubelasting.....	10
7. Bouw	18
8. Plannen richting 2020	19
9. Bijlagen.....	20
Bijlage I: Milieubelasting en CO ₂ -footprint overzicht	20
Bijlage III: Certificaat Duurzame Energie Eneco.....	23
Bijlage IV: Vervoersmiddelen Medewerker enquête Parkeren en Mobiliteit	24
Bijlage V: Bedrijfsgegevens Diakonessenhuis	25

Voorwoord Raad van Bestuur

Met gepaste trots presenteren wij ons milieujaarverslag van 2019. Trots omdat we het afgelopen jaar samen met onze medewerkers veel voor elkaar hebben gekregen op het gebied van duurzaamheid en milieu.

In dit jaarverslag duurzaamheid en milieu blikken we terug op de duurzaamheidsinitiatieven die ontplooid zijn in 2019. Onze inspanningen zijn beloond met het behalen van beloond zilveren niveau van de Milieuthermometer Zorg voor locatie Utrecht en we richten ons erop dit in 2020 ook voor locatie Zeist te behalen.

Maar we zijn er nog niet. We willen duurzaam denken nog meer verankeren in organisatie en de komende jaren structureel werken aan het verder verduurzamen van ons ziekenhuis. Als het enige stadsziekenhuis in Utrecht willen wij een significante bijdrage leveren aan de zorg en gezondheid van iedereen in deze stedelijke omgeving. De bedrijfsvoering van het Diaconessenhuis moet daarom een maximaal positief effect op de gezondheid en een minimaal negatief effect op het milieu hebben.

Om een nog breder draagvlak te creëren in de organisatie zijn wij voornemens in 2020 een Greenteam te formeren. Medewerkers die duurzaamheid een warm hart toedragen worden ambassadeurs duurzaamheid en brengen de vele initiatieven die leven in de organisatie samen. Dit als input voor jaarplannen om onze doelen te bereiken op de domeinen: goede Gezondheid en Welzijn, betaalbare en duurzame energie, verantwoorde consumptie en productie en partnerschap.

Kortom de eerste stappen zijn gezet maar we blijven ons de komende jaren nog inzetten om nóg duurzamer te zijn.

Martijn Wiesenekker
Lid Raad van Bestuur

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag Duurzaamheid en Milieu voor het jaar 2019. Het Diaconessenhuis werkt structureel aan het verduurzamen van de organisatie. In 2019 zijn onze inspanningen op het gebied van Milieu en Duurzaamheid door een externe auditor getoetst en hebben geleid tot het behalen van het zilveren niveau van de Milieuthermometer Zorg voor de locatie Utrecht.

Naast het toelichten van de missie en kernwaarden van het Diaconessenhuis op het gebied van Milieu en Duurzaamheid biedt dit jaarverslag inzicht in de milieubelasting op diverse onderdelen van onze bedrijfsvoering. De milieubelasting wordt vergeleken met onze milieubelasting van vorig jaar en met de milieubelasting van een gemiddeld ziekenhuis, gebaseerd op de Milieubarometerbenchmark Ziekenhuizen 2019. Daarnaast wordt er verslag gedaan over de Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) waarmee er in het ziekenhuis gewerkt wordt en is er een hoofdstuk toegeschreven aan het onderwerp Bouw.

Het verder verankeren van duurzaamheid in onze organisatie is één van de thema's waar de focus op ligt voor de komende jaren. Een ontwikkeling die we samen met onze medewerkers én onze medisch specialisten en ketenpartners inzetten.

Verslagperiode

De verstreekte informatie in het verslag heeft betrekking van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

Auteurs

F.D.M. Kerstens, beleidsadviseur Duurzaamheid en Milieu

M.G. Segers, beleidsmedewerker Bedrijfsbureau Facilitair Bedrijf

Contact

Wij verwelkomen uw feedback en beantwoorden graag uw vragen via fkerstens@diakhuis.nl

2. Missie & kernwaarden

Het is de missie van het Diaconessenhuis om mensgerichte en kwalitatief hoogwaardige zorg te bieden. De zorg voor het milieu en verantwoord ondernemen vloeit daar direct uit voort. Zorg voor de gezondheid kan namelijk niet zonder zorg voor een gezonde omgeving. Deze duurzame toekomstbestendige zorg levert het Diaconessenhuis door:

- Mensgerichte zorg van topkwaliteit te leveren;
- Het milieu zo min mogelijk te belasten;
- De zorg betaalbaar te maken en te houden;
- Een bijdrage te leveren aan de samenleving.

Bovenstaande ambitie is ook het uitgangspunt voor het Duurzaamheidsbeleid 2019-2023 waarmee duurzaamheid nog meer dan voorheen een vast onderdeel wordt van de besluiten die genomen worden. Het Duurzaamheidsbeleid gebruikt de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) (zie afbeelding 1) als leidraad. De SDG's zijn vastgesteld en gelanceerd op 25 september 2015 door de 193 lidstaten van de Verenigde Naties en geven aan hoe de wereld er in 2030 uit moet zien om van een duurzame samenleving te spreken. Deze duurzame doelen bieden een bredere kijk op hoe je meer maatschappelijk verantwoord kan werken. We nemen daarbij ook doelen zoals diversiteit, de bewustwording van onze medewerkers om duurzaam te handelen en initieren kansen op het gebied van inkoop, afval en mobiliteit. Jaarlijks wordt het Duurzaamheidsbeleid aangescherpt met een jaarplan waarin de doelen en acties voor het komende jaar staan. Het jaarplan wordt ziekenhuisbreed vastgesteld en uitgevoerd. Om vervolgens de doelen te bereiken werken wij samen met collega instellingen, kennisinstituten, leveranciers en kijken ook over de grens naar goede voorbeelden die wij kunnen implementeren.

Afbeelding 1 Duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's)

3. Duurzaamheid

Samenwerking met overheden en (zorg-)partners

Het voortdurend zoeken van verbinding tussen het Diaconessenhuis en andere instellen en/of gemeenten is in lijn met het duurzaamheidsbeleid van het ziekenhuis. Alleen samen kunnen we ons inzetten om de doelstellingen op het gebied van Duurzaamheid in de verschillende gemeenten te halen. In 2019 is de relatie met gemeenten en andere zorginstellingen en kennisinstituten verder versterkt. Ook is het regio overleg tussen gemeenten, omgevingsdiensten en zorginstellingen voortgezet. Diverse besprekingen zijn bijgewoond over het verder verduurzamen van de organisatie en het uitwisselen van kennis daarover.

- Een presentatie gegeven over het recyclen van OK-instrumentarium;
- Bijeenkomsten door de gemeente Zeist over duurzame initiatieven in de wijken.
- Bijeenkomsten van de gemeente Utrechtse Heuvelrug over de omgevingsvisie en duurzaamheid;
- Bijeenkomst begin dit jaar van het ministerie van EZK over de informatieplicht energiebesparing;
- Symposia van het MilieuPlatformZorg (MPZ) en hun 25-jarig jubileum dat in het teken stond van duurzaamheid;
- Deelname aan de werkgroep Milieubarometer georganiseerd vanuit MPTZ.
- Overleg met medewerkers van het Ministerie van VWS over het landelijk afval beheersplan.
- Bijeenkomst NVZ over het verduurzamen van zorgvastgoed.

Milieuthermometer Zorg

Voor locatie Utrecht is in 2019 het zilveren niveau van de MilieuThermometer Zorg (MTZ) behaald, hercertificering staat in de planning voor 2020. Locatie Zeist wordt in 2020 geauditeerd voor het zilveren niveau. Via de MTZ maken wij onze aandacht voor een duurzame bedrijfsvoering zichtbaar op de diverse normen die worden getoetst.

Voedselverspilling

Het Diaconessenhuis is al langere tijd bezig voedselverspilling tegen te gaan. In 2019 is in het kader van gastvrijheid gestart met een pilot voor een nieuw voedingsconcept. Hierbij krijgen patiënten meerdere eetmomenten op een dag aangeboden. Een van de doelen is tevens voedselverspilling tegen te gaan. De eerste resultaten laten zien dat het nieuwe voedingsconcept hieraan bijdraagt.

Mobiliteitsbeleid

In 2019 is gestart met het ontwikkelen van mobiliteitsbeleid. Doel is de bereikbaarheid van het Diaconessenhuis te optimaliseren voor alle personen die van en naar onze locaties (af)reizen. Hierbij stimuleren wij duurzame vormen van vervoer. Het project wordt verder uitgerold in 2020.

Rookvrij ziekenhuis

Het Diaconessenhuis was al rookvrij in de gebouwen, en vanaf maart 2019 zijn ook alle buitenruimten in Utrecht en Zeist 100% rookvrij. Hiermee sluiten we ons aan bij het initiatief De Rookvrije Generatie. Iedere medewerker heeft een rol in de handhaving van het nieuwe beleid. Voor collega's en patiënten is er een gratis cursus 'stoppen met roken' beschikbaar gesteld.

Bouwprojecten

Op dit moment wordt het ziekenhuis ingrijpend verbouwd. Dat is een natuurlijk moment om op het gebied van duurzaamheid stappen te zetten. In de projecten die zijn afgerond in het kader van het lange termijn huisvestingsplan en het lange termijn onderhoudsplan zijn energiebesparende maatregelen doorgevoerd.

Verdere projecten die onder duurzaamheid vallen

- In 2019 is nieuw inkoopbeleid vastgesteld waarin duurzaam inkopen is opgenomen.
- Samenwerking met plaatselijke imkers door terrein van het ziekenhuis beschikbaar te stellen voor bijenkorven.
- In 2019 is er een grote interne verhuizing geweest van kantoorpersoneel naar drie gehuurde etages in het gebouw Galgenwert. Dit gebouw heeft een hoog energie label. Daarnaast is het gebouw ingericht met Qubic afvalbakken, een systeem wat het mogelijk maakt om afval te scheiden.

Er zijn te veel initiatieven die onder duurzaamheid vallen om ze hier allemaal te benoemen.

4. Milieu aspecten

Vergunningen, meldingen en handhaving

In het kader van het Activiteitenbesluit zijn er verschillende vergunningen en meldingen van toepassing op het Diaconessenhuis. Het Diaconessenhuis valt als type B instelling onder de algemene milieuregels van het Activiteitenbesluit (BAL), het Besluit gefluoreerde broeikasgassen en ozonlaag afbrekende stoffen en de Kernenergiewet. Verder gelden de eisen uit de WABO, het Bouwbesluit of de AIM als onderlegger bij wijzigingen aan de inrichting. Aanvullend geldt voor ons de ADR waarover een apart verslag wordt opgemaakt.

- In 2019 is de door het Ministerie van EZK ingestelde informatieplicht energie in werking gesteld die ook voor ons van toepassing is. Voor alle locaties zijn bestemmingsplannen van toepassing.
- In het kader van de melding activiteitenbesluit is in 2019 een nulmeting geluidsrapportage opgesteld door onze akoestisch adviseur. Wij voldoen daarmee aan de standaardregels geluid en is op basis daarvan geen maatwerkbesluit geluid opgelegd.
- Op 18 april 2019 is de kapvergunning met als kenmerk OV20190290 verleend voor het kappen van een Quercus Rubra (Amerikaanse Eik) in Zeist.
- Op 29-05-2019 is een vergunning 'brandveilig gebruik' aangevraagd voor het Gezondheidshuis. Dit traject loopt door in 2020.
- Voor bouwdeel Q het gezondheidshuis is in 2018 de procedure gestart voor het verkrijgen van een energielabel. Het energielabel is op 10 juni 2019 vastgelegd op niveau A++.
- Op 12 juli 2019 is een omgevingsvergunning verleend met kenmerk HZ_WABO-19-09050 voor het kappen van drie bomen (Elzen) in Utrecht.
- Tijdens de milieucontrole vanuit de OdrU ten behoeve van de gemeente Zeist zijn er geen overtredingen geconstateerd;
- Tijdens de milieucontrole vanuit de RUD op 3 september 2019 zijn op de locatie Utrecht geen grote overtredingen geconstateerd;
- Er zijn geen AIM meldingen gedaan en geen zendvergunningen aangevraagd of verleend.

5. Zeer Zorgwekkende Stoffen

Veiligheidsadviseur

De wet Vervoer Gevaarlijke stoffen over de weg bepaalt dat iedere onderneming die bepaalde hoeveelheden gevaarlijke stoffen maken, verpakken, vervoeren en/of ontvangen, een veiligheidsadviseur moet hebben. Deze wet wordt ook wel de ADR genoemd. Omdat het ziekenhuis meer dan de vrijgestelde hoeveelheden specifiek ziekenhuis afval (SZA) produceert, moet een veiligheidsadviseur in dienst zijn of ingehuurd worden. Het Diaconessenhuis heeft hiervoor een externe veiligheidsadviseur op het gebied van Gevaarlijke Stoffen ingehuurd, Advies & Opleidingen Kloosterman B.V.

Zeer zorgwekkende stoffen

Het Diaconessenhuis werkt met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). De Nederlandse overheid voert beleid om de risico's van ZZS voor mens en milieu te minimaliseren. Het doel van dit overheidsbeleid is om deze stoffen zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren. De aanpak van ZZS om aan het beleidsdoel te voldoen bestaat uit bronaanpak, minimalisatie en het continue verbeteren.

In het ziekenhuis wordt ook met gevaarlijke stoffen gewerkt. Het Diaconessenhuis beschikt over een beleid ten aanzien van de minimalisatie van het gebruik van Zeer Zorgwekkende Stoffen en een database met gevaarlijke stoffen die in de organisatie voorkomen. Bij incidenten met ZZS kunnen medewerkers een MIM (melding incident medewerker) maken die door de adviseur Arbeidsomstandigheden/Preventiemedewerker worden opgepakt. In 2019 zijn er geen incidenten met ZZS gemeld.

Naast bovenstaand wordt ook gewerkt met radioactieve stoffen. Deze vallen onder de verantwoordelijkheid van de Klinisch Fysicus. Er wordt een separaat jaarverslag in het kader van de Kernenergiewet geschreven. Voor nadere informatie hierover wordt naar dit verslag verwezen.

Overige zaken die te maken hebben met veilig werken met gevaarlijke stoffen zijn in diverse protocollen van het Diaconessenhuis opgenomen.

Scholing en training

Medewerkers die werken met ZZS zijn verplicht om deel te nemen aan een Spilbox training, een instructie training over wat te doen in het geval van morsen van bodem verontreinigende stoffen. Deze training is opgenomen in het Kwaliteitspaspoort van de medewerkers.

6. Milieuprestatie

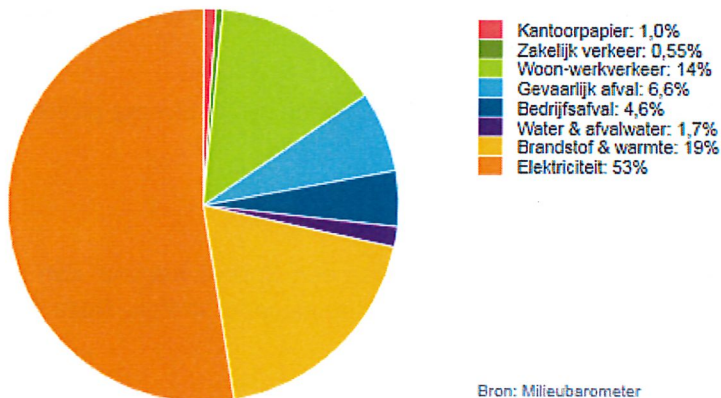
Dit hoofdstuk behandelt de prestatie van het Diaconessenhuis¹ op milieugebied. De inhoud is hoofdzakelijk gebaseerd op uitkomsten van de Milieubarometer, een instrument om de milieubelasting en CO₂-footprint van een bedrijf of instelling te meten. De uitkomsten van de Milieubarometer vormen een goede benchmark waarmee de milieuresultaten van het Diaconessenhuis getoetst kunnen worden aan de uitkomsten van andere deelnemende ziekenhuizen en verpleeg- en verzorgingstehuizen. Ook geven de uitkomsten een indicatie voor de mate waarin het milieu belast wordt en waar prioriteiten liggen voor het boeken van milieuwinst. Kijk voor meer informatie over de Milieubarometerbenchmark Ziekenhuizen op <https://www.Milieubarometer.nl/ziekenhuis>. Zie bijlage II voor een overzicht en toelichting op de CO₂-footprint van het Diaconessenhuis in 2019.

Milieubelasting

De uitkomsten van de Milieubarometer 2019 zijn per component nader beschreven en toegelicht. De verschillende componenten worden naar grafieken en tabellen vertaald om de milieubelasting per fte (medewerkers) en m² bruto vloeroppervlakte inzichtelijk te maken. Daarnaast worden enkele componenten beschreven waar er in de Milieubarometer geen gegevens over opgenomen worden.

Uit de Milieubarometer blijkt dat elektriciteit het merendeel (53%) van onze milieubelasting veroorzaakt. Dit komt overeen met de milieubelasting van een gemiddeld ziekenhuis omdat een ziekenhuis 24 uur per dag stroom verbruikt. Verder zijn brandstof & warmte (19%) en het woon-werkverkeer (14%) belangrijke onderdelen van onze milieubelasting.

Diakonessenhuis 2019 Diaconessenhuis locaties Utrecht en Zeist - Milieumeter

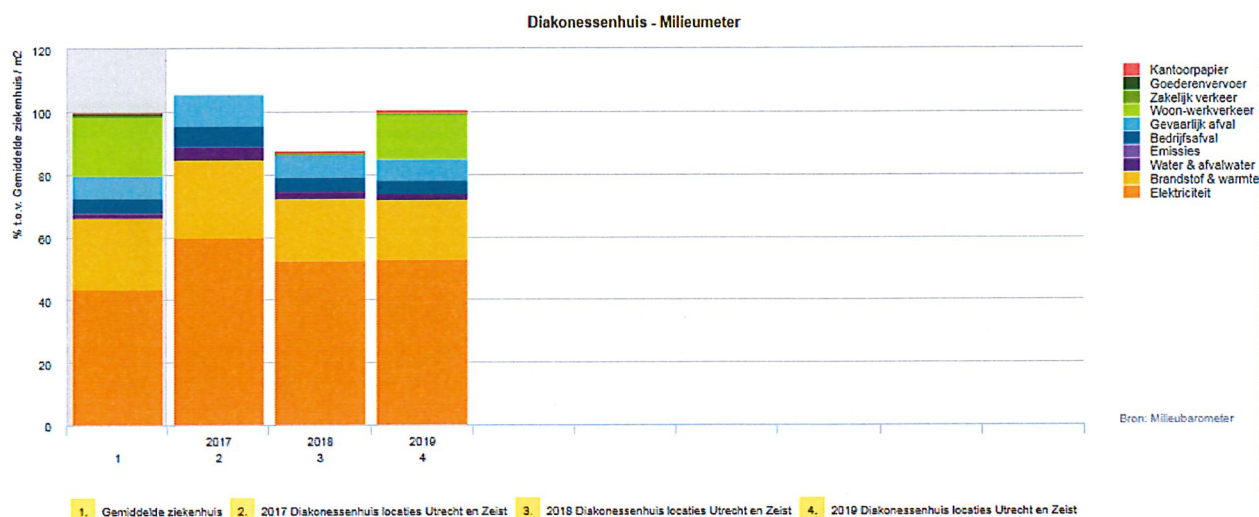

Figuur 1. Verdeling milieubelasting Diaconessenhuis in 2019

In figuur 2 is de milieubelasting van het Diaconessenhuis te zien voor de jaren 2017, 2018 en 2019 per m² vloeroppervlakte. Om deze cijfers te vergelijken is de milieubelasting per m² vloeroppervlakte van een gemiddeld ziekenhuis toegevoegd uit de Milieubarometer-benchmark Ziekenhuizen (nummer 1).

In 2019 is de milieubelasting per m² vloeroppervlakte gestegen t.o.v. de jaren daarvoor. De belangrijkste reden daarvoor is dat in 2019 voor het eerst ook de data van het woon-werkverkeer is meegenomen. De overige componenten zijn redelijk gelijk gebleven. Het Diaconessenhuis heeft een vergelijkbare milieubelasting per m² vloeroppervlakte met een gemiddeld ziekenhuis.

¹ De weergegeven data heeft betrekking op de locaties Utrecht en Zeist, omdat de milieubelasting van locatie Doorn te laag is om mee te nemen in de benchmark.

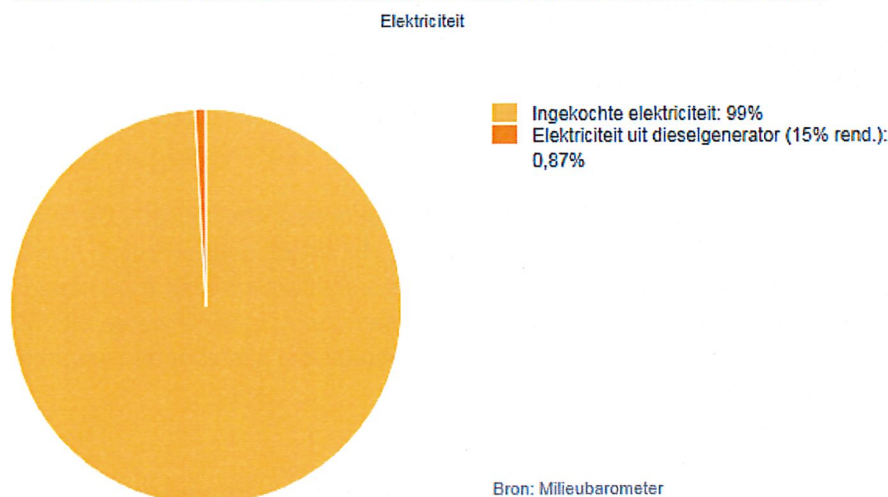

Figuur 2. Milieubarometer van het Diakonessenhuis per m² bruto vloeroppervlakte, naast het gemiddelde ziekenhuis

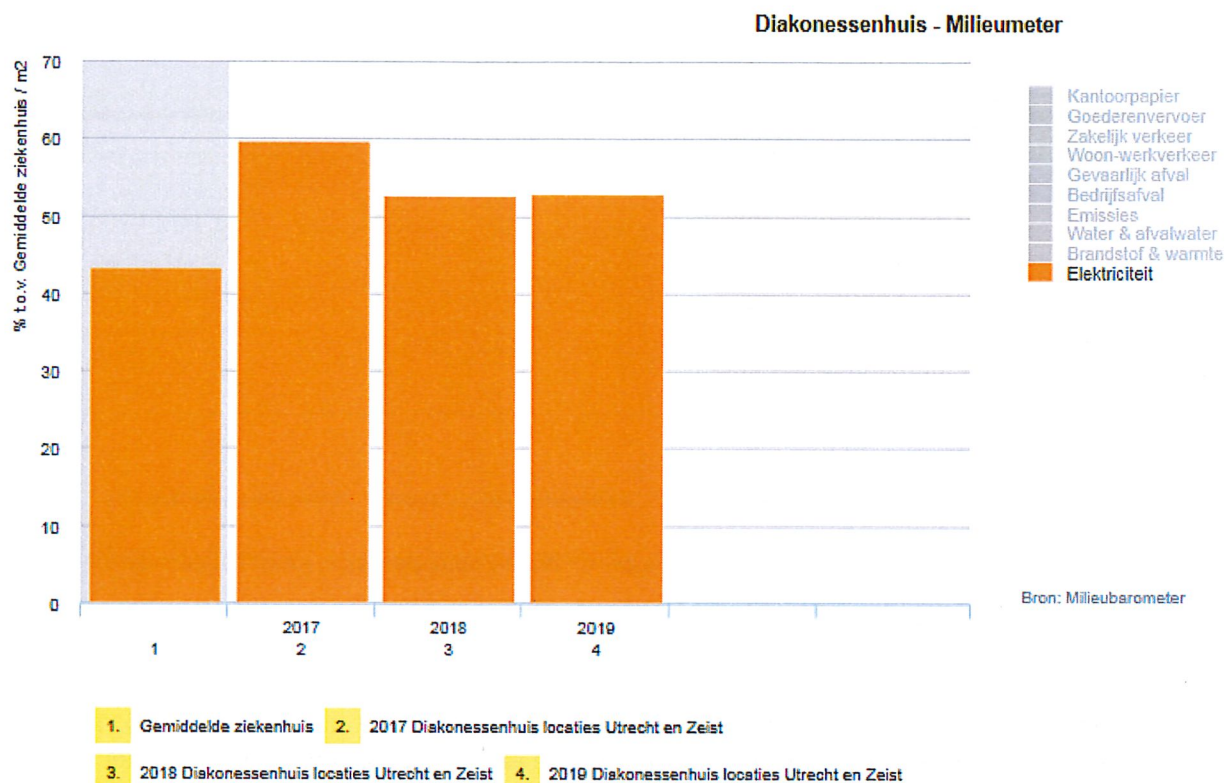
Elektriciteit

Het elektriciteitsverbruik in het Diakonessenhuis bestaat voornamelijk uit ingekochte elektriciteit. Een klein deel van het elektriciteit verbruik is toe te schrijven aan elektriciteit van een dieselgenerator (0,87% van het totale elektriciteit verbruik, zie figuur 3). Het absoluut elektriciteitsverbruik is in 2019 slechts met 1% gestegen ten opzichte van 2018.

Diakonessenhuis 2019 Diakonessenhuis locaties Utrecht en Zeist - Milieumeter

Figuur 3. Verdeling Elektriciteit Diakonessenhuis 2019

Figuur 4. Milieubarometer elektriciteitsverbruik van het Diakonessenhuis 2017, 2018 en 2019 per m² bruto vloeroppervlakte, naast het gemiddelde ziekenhuis.

Een gemiddeld ziekenhuis verbruikt 82% van de hoeveelheid elektriciteit die het Diakonessenhuis in 2019 verbruikte. Uiteraard zijn veel factoren van toepassing op het verbruik van energie. Oudbouw of nieuwbouw, de mate waarin energiebesparende maatregelen zijn genomen, hoeveel productie is er gedraaid en wat zijn de mogelijkheden tot eigen opwekking van energie. Een vergelijking maken is dus lastig, maar dat neemt niet weg dat besparingsmogelijkheden wel nader onderzocht gaan worden.

Brandstof en Warmte

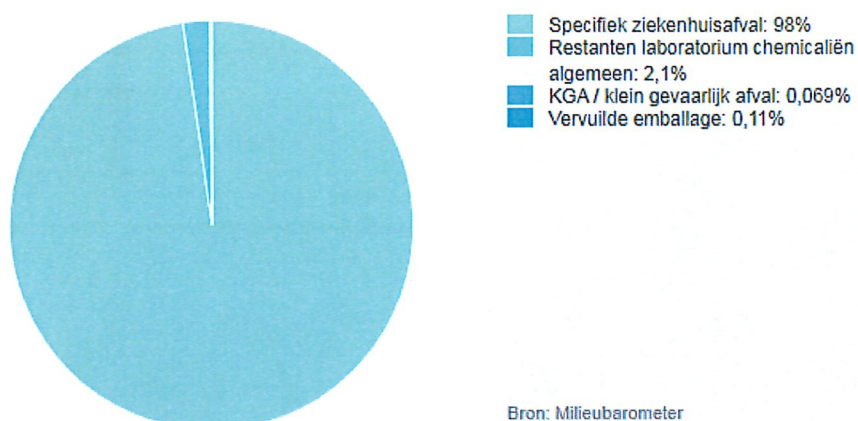
De impact van brandstof & warmte (19%) in 2018 is laag omdat het Diakonessenhuis locatie Utrecht wordt verwarmd met stadsverwarming en dit heeft een lage milieubelasting. Het absoluut gasverbruik is in 2019 4% lager dan in 2018. Omdat het gasverbruik afhankelijk is van de weeromstandigheden (hoe kouder, hoe hoger het gasverbruik) is dit verschil te verklaren aan de gewogen graaddagen. In 2019 waren dit 2620 graaddagen en in 2018 waren het 2652 graaddagen. Locatie Zeist gebruikt wel gas voor de verwarming van het gebouw en productie van warm water.

Afval

Het Diakonessenhuis kent twee hoofdstromen afval, die in de Milieubarometer zijn meegenomen, te weten gevaarlijk afval en bedrijfsafval. De totale hoeveelheid gevaarlijk afval is met 3% afgenomen t.o.v. 2018. De impact van gevaarlijk afval in 2019 is 6,6% van de totale milieu impact, dit is lager dan in 2018 (8,2%). Figuur 5 geeft aan uit welke componenten gevaarlijk afval bestaat, te zien is dat het voornamelijk om specifiek ziekenhuisafval gaat (98%).

Diakonessenhuis 2019 Diakonessenhuis locaties Utrecht en Zeist - Milieumeter

Gevaarlijk afval

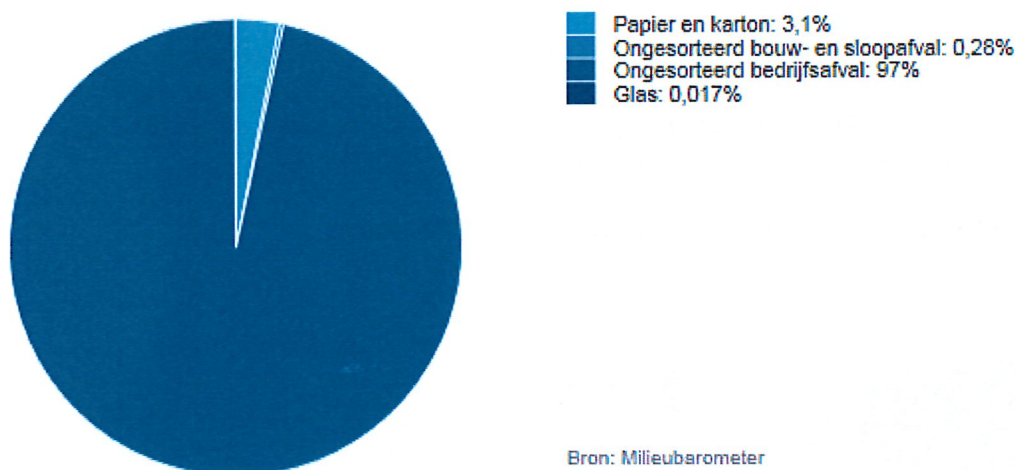

Figuur 5. Verdeling Gevaarlijk afval Diakonessenhuis 2019

De totale hoeveelheid bedrijfsafval is met 2% afgenomen t.o.v. 2018. De impact van bedrijfsafval in 2019 is 4,6% van de totale milieu impact. Dit is lager dan in 2018 (5,8%). Figuur 6 geeft aan uit welke componenten bedrijfsafval bestaat, te zien is dat het voornamelijk om ongesorteerd bedrijfsafval gaat.

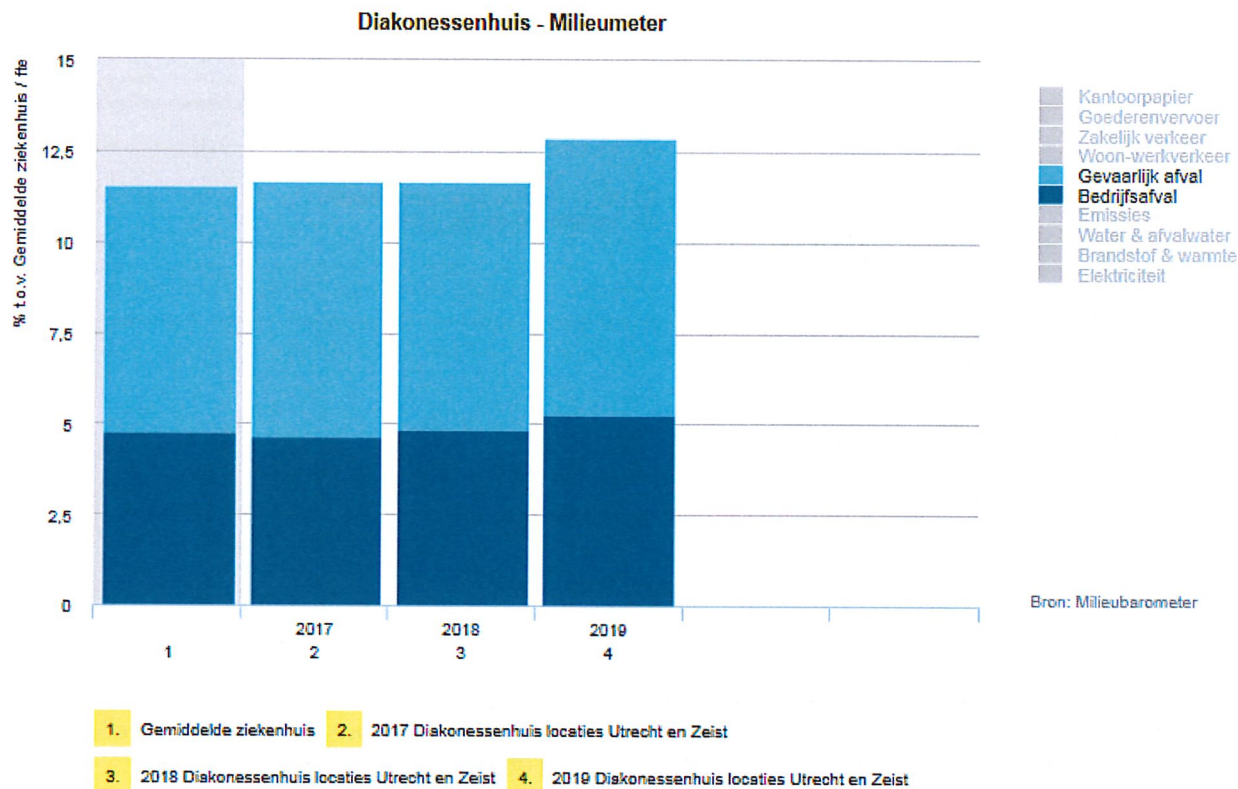
Diakonessenhuis 2019 Diakonessenhuis locaties Utrecht en Zeist - Milieumeter

Bedrijfsafval

Figuur 6. Verdeling Bedrijfsafval Diakonessenhuis 2019

In 2019 is de hoeveelheid afval per medewerker (fte) licht gestegen t.o.v. de voorgaande jaren. Toch is dit nog vergelijkbaar met het gemiddelde ziekenhuis, zie figuur 7.

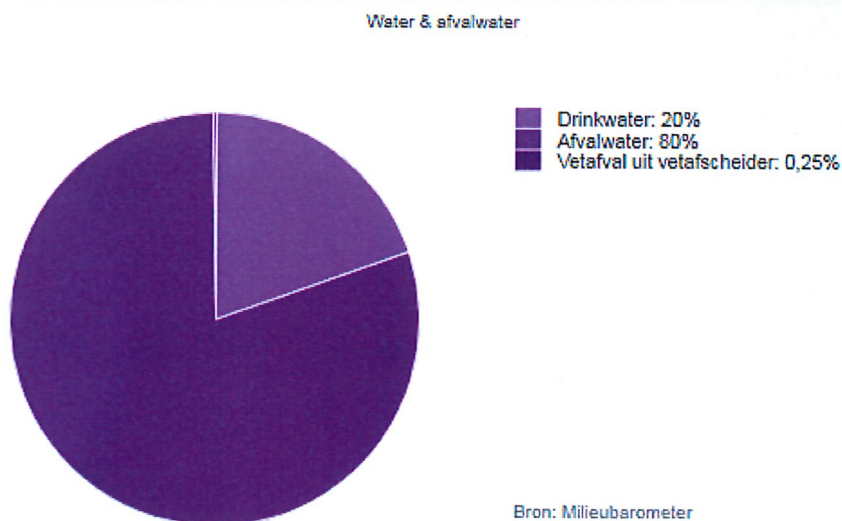

Figuur 7. Milieubelasting Afval Diakonessenhuis per medewerker (fte)

Water en afvalwater

Het waterverbruik van het Diakonessenhuis bestaat uit drie verschillende stromen, te weten drinkwater, afvalwater en vet afval uit vetafscheider (zie figuur 8) dat apart wordt ingezameld en afgevoerd. Het totale waterverbruik in 2019 is 6% lager dan het watergebruik in 2018. Van de totale milieubelasting in 2019 kan 1,7% toegeschreven worden aan het waterverbruik, in 2018 was dit percentage 2,7%.

Diakonessenhuis 2019 Diakonessenhuis locaties Utrecht en Zeist - Milieumeter

Figuur 8. Verdeling Water & Afvalwater Diakonessenhuis 2019

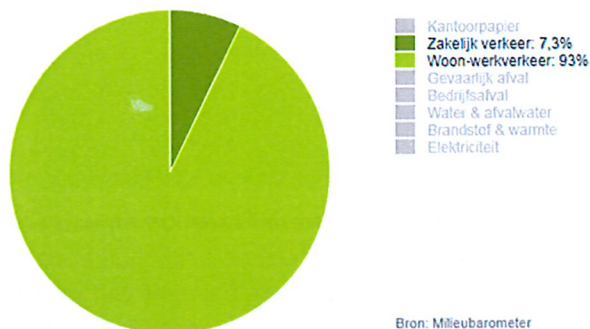
Emissies

In 2019 zijn er geen koudemiddelen bijgevuld, dit is ook niet meer toegestaan aangezien installaties bij lekkage ontmanteld moeten worden.

Vervoer

Het vervoer wordt in de milieubarometer uitgesplitst in woon-werkverkeer en zakelijk verkeer. Het jaar 2019 is het eerste jaar waarin we ook het woon-werkverkeer mee kunnen nemen in de Milieubarometer, deze cijfers waren eerder niet bekend.

Diakonessenhuis 2019 Diakonessenhuis locaties Utrecht en Zeist - Milieumeter

Figuur 9. Verdeling vervoer 2019

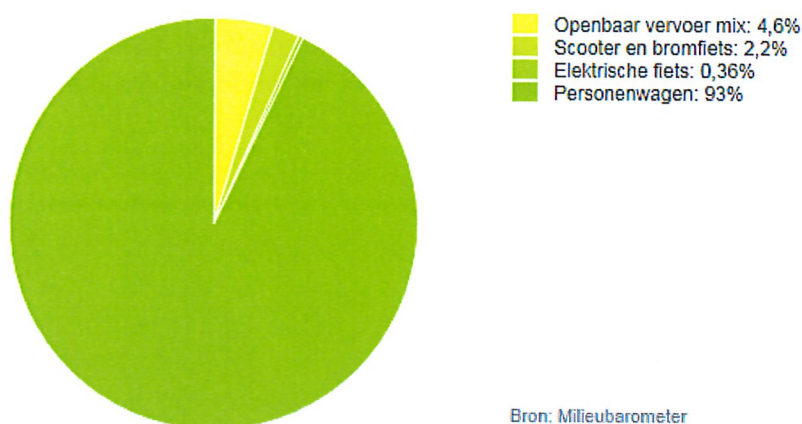
Voor de cijfers over woon-werkverkeer is er een enquête gehouden i.c.m. het project mobiliteit. Ruim 900 medewerkers zijn bevraagd over parkeren en mobiliteit, waarin zij o.a. werden gevraagd hoe vaak zij met welk vervoersmiddel van en naar het werk reizen. De uitkomsten van de enquête laten zien dat een groot percentage van de medewerkers met de (electrische) fiets of het openbaar vervoer naar het werk komt. Zie ter illustratie bijlage IV waar de uitkomsten op deze vraag weergegeven worden.

Deze percentages zijn gecombineerd met de afstand van het huisadres tot de vestiging waar de medewerker (het meest) werkzaam is en het parttime percentage. Hieruit hebben we een betrouwbare indicatie van het aantal kilometers wat per vervoersmiddel wordt afgelegd voor het woon-werkverkeer. In figuur 10 is te zien dat 93% van de milieubelasting door vervoer te wijten is aan de medewerkers die nog met de auto (samen, alleen of P&R) naar het ziekenhuis komen.

In diezelfde enquête is gevraagd hoe het Diakonessenhuis haar medewerkers kan stimuleren om over te stappen op de fiets of het OV. De uitkomsten zijn meegenomen in het project mobiliteit.

Diakonessenhuis 2019 Diakonessenhuis locaties Utrecht en Zeist - Milieumeter

Woon-werkverkeer

Figuur 10. Verdeling woon-werkverkeer Diakonessenhuis 2019

Het zakelijk verkeer in de Milieubarometer bestaat uit 3 bestelauto's voor intern Transport en een pendelbus voor medewerkers. De pendelbus rijdt tussen de locatie Utrecht, de locatie Zeist en sinds half november ook een externe locatie waar het magazijn en kantoorruimte is gevestigd. De pendelbus rijdt van maandag t/m vrijdag, 254 dagen per jaar. Doordat het magazijn nu buiten het ziekenhuis is gevestigd is en men 'just in time' goederen vervoert, is de aanvoer van goederen met grote vrachtwagens naar de locaties fors teruggedrongen.

Kantoorpapier

In 2019 is er 70.413 kg kantoorpapier ingekocht, en veroorzaakt 1% van de totale milieubelasting. In 2018 is er 52.130 kg aan kantoorpapier ingekocht. De afdeling Inkoop schrijft deze stijging toe aan het sluiten van de Repro, het weghalen van diverse formulieren bij de drukkerij waardoor afdelingen nu zelf moeten printen en de viering van het 175 jarig bestaan van het Diakonessenhuis. Het kantoorpapier wat wordt ingekocht heeft een milieukeurmerk, zie afbeelding 3. Het gebruik van kantoorpapier met milieukeurmerk is belangrijk voor duurzaamheid omdat het zorgt voor een lagere CO₂ uitstoot in vergelijking met kantoorpapier zonder milieukeurmerk.

Afbeelding 3. Label kantoorpapier met milieukeurmerk

Overige componenten

Bodem

Er zijn in 2019 ook geen bijzonderheden te vermelden t.a.v. dit aspect. Er zijn geen onbedoelde lozingen geweest van schadelijke stoffen. Er is geen bodemrapportage opgemaakt t.b.v. een bouwplan.

Geluid

Voor locatie Utrecht geldt daarnaast een maatwerkvoorziening geluid, zie brief met kenmerk SO Wm/02656-L/HZ_MAAAT-30147 d.d. 21 februari 2018. In Zeist blijft de geluidsemissie binnen de algemene waarden van het activiteitenbesluit. Een maatwerkvergunning is niet opgelegd.

Lucht

Er zijn geen bijzonderheden vernomen in 2019 wat betreft de emissie naar de lucht. Er is wel een rapportage EPBD (airco systemen) opgemaakt in opdracht van het hoofd Gebouwbeheer en Huisvesting voor locatie Utrecht (kenmerk : 201907/18/102/RichH/EPBD d.d. 18 juli 2019).

Flora en Fauna

Bij het eventuele kappen van bomen tracht het Diakonessenhuis deze te vervangen voor struiken of andere planten, in verband met de her-plantplicht. De hovenier die werkzaamheden verricht in het Diakonessenhuis gebruikt geen chemische bestrijdingsmiddelen.

Biologische agentia

Er zijn in 2019 vanuit de HIP (Hygiëne en Infectiepreventie) geen meldingen gedaan met een milieueffect, ontstaan door biologische agentia.

7. Bouw

Duurzaam bouwen

De uitvoering van energiebesparende maatregelen loopt zoveel mogelijk mee met de uitvoering van het Lange Termijn Huisvestingsplan (LTHP) en het Lange Termijn Onderhoudsplan (LTOP). In dat LTHP is een planning opgenomen voor de sloop van de oudbouw en het tijdelijke gebouw bij de hoofdingang.

Bouw en renovatie

Locatie Utrecht is volop in transitie vanwege de lopende bouwprojecten. Op het terrein van het ziekenhuis is het Gezondheidshuis door externe huurders in gebruik genomen en is er een verbinding gemaakt op het maaiveld tussen het Gezondheidshuis en het ziekenhuis. Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen voor het kunnen slopen van de oudbouw en bouwdeel U (blauwe noodgebouw bij de hoofdingang). Hiervoor is een groot deel van het kantoorpersoneel verhuisd naar drie gehuurde etages in gebouw Galgenwert. Hierdoor konden met name de zorgmanagers gebruik gaan maken van de twee villa's op ons terrein. Mede omwille van het vrijmaken van ruimte voor de zorg, in dit geval ten behoeve van het kunnen uitbreiden van de afdelingen radiologie en nucleaire geneeskunde, is het magazijn verhuisd naar een locatie op Huis ter Heide. Dit heeft als neveneffect dat een belangrijk deel van de goederenaanvoer niet meer naar Utrecht gaat. Dit scheelt in de vervoersbewegingen door leveranciers. Uitzondering daarop is de aanvoer van voedingsmiddelen en materialen t.b.v. bouw en de afvoer van de diverse afvalstromen. Aanvoer vanuit Huis ter Heide wordt met kleinere bestelbusjes gedaan in eigen beheer. Hetzelfde geldt voor onze locaties in Zeist en Doorn.

In Zeist is de afdeling radiologie uitgebreid met een MRI-kamer en is de Pet CT-ruimte verbouwd. Andere verbouwingen zijn afgerond zoals de ruimtes voor de hoofdverdelers elektra en noodstroomaggregaten. Ten behoeve van de NSA's is de bovengrondse dieseltanks geheel gesaneerd en vervangen inclusief het ondergrondse leidingwerk.

Onze installaties zowel los als gebouwgebonden zijn door Gebouwbeheer en Huisvesting geïnventariseerd en in de nieuwe versie van Ultimo gezet. Hierdoor is het inplannen van werkzaamheden als periodiek onderhoud en het beheer van de installaties beter uit te voeren.

(Bouw)vergunningen

- Op 20-12-2018 is de aanvraag ingediend voor de Renovatie geveluitbreiding en poliklinieken in Utrecht. Deze is in 2019 verleend.
- Op 21 maart 2019 is een omgevingsvergunning met kenmerk HZ_WABO-18-41461 verleend voor het renoveren van het ziekenhuis en het wijzigen van de brandscheidingen in bouwdeel A locatie Utrecht.
- Op 8 juli 2019 is de omgevingsvergunning verleend met kenmerk HZ_WABO-19-17910 voor het aanbrengen van reclame uitingen aan de gevel van het ziekenhuis locatie Utrecht.
- Op 18 december 2019 is een omgevingsvergunning verleend met kenmerk HZ_WABO-19-30839 voor het renoveren van de eerste etage van bouwdeel D locatie Utrecht.
- Op 28 november 2019 is de vergunning aangevraagd voor de sloop van bouwdeel U locatie Utrecht.

8. Plannen richting 2020

- In 2019 is een aantal malen overleg geweest met een externe adviseur over een ziekenhuisbrede bewustwordingscampagne. Hier wordt in 2020 verder vorm en uitvoering aan gegeven;
- De zorg voor Duurzaamheid en Milieu is in onze organisatie met name de eerste verantwoordelijkheid van Facilitair. Er zijn in 2019 de eerste stappen gezet voor verbreding door de introductie van een GREEN TEAM. In 2020 wordt het GREEN TEAM en de bijbehorende taken en verantwoordelijkheden verder uitgerold;
- Jaarlijks wordt het Duurzaamheidsbeleid aangescherpt met een jaarplan waarin doelen en acties opgenomen worden. In 2020 willen we ook de inbreng van de leden van het GREEN TEAM meenemen bij het formuleren en uitvoeren van deze acties en plannen;
- In 2020 gaan we de mogelijkheden verkennen om afval nog meer te kunnen scheiden. Met name het scheiden van plastics leeft in het ziekenhuis bleek uit een spontane actie van afdeling 3CD, die zelf een week lang hun plastic afval apart heeft ingezameld. Zie de afbeelding voor het bericht wat op de interne website van het Diaconessenhuis is geplaatst;
- In 2020 willen we aandacht besteden aan de week van de Duurzaamheid, 12-17 oktober 2020. Er worden plannen gemaakt om een concrete actie in het ziekenhuis uit te voeren om het milieubewustzijn van de medewerkers te bevorderen;
- In 2019 is een opzet gemaakt voor het vergroenen van de OKC. Dit project wordt verder uitgewerkt in de loop van de tijd;
- In 2020 wordt ook het belang voor Duurzaamheid vanuit Governance gestimuleerd;
- Ook in 2020 blijven we de verbinding houden met onze dire Gemeenten en de verschillende kennis communities;
- Momenteel wordt er voor de ZZS gebruik gemaakt van de applicatie van MPZ. Het is echter wenselijk om in 2020 over te stappen naar een andere applicatie die ziekenhuis breed gebruikt kan worden.
- In 2020 zal er ook een Milieuthermometer Zorg (MTZ) audit plaatsvinden op de locatie Zeist. Het doel is om ook locatie Zeist te laten certificeren en het zilveren niveau te behalen.

Scheiden of niet scheiden?

Geplaatst: 15-3-2019

Hoeveel kilo plastic Nancy van Rossum en haar collega's in één week op de afdeling 3CD gescheiden hebben opgehaald weet ze niet, maar naast een volle afvalcontainer, was er nog een extra trolley nodig om alle zakken kwijt te kunnen. "Een mooi initiatief", vond ook onze voorzitter van de Raad van Bestuur John Taks. Maar de verwerking van al dat afval is nog een ander paar mouwen.

Veel patiënten en medewerkers vinden het maar raar: terwijl je thuis allemaal je afval zo veel mogelijk scheidt, lijkt die routine in het ziekenhuis nog niet aan de orde. Dat oogt weinig milieubewust. "Als je daar over nadenkt is dat best frustrerend", aldus Nancy. "Dus zijn we zelf maar aan de gang gegaan."

Hoog-risico-bedrijf

De afvalverwerker kijkt echter heel anders naar een ziekenhuis, dan naar een huishouden. Ziekenhuizen worden als hoog-risico-bedrijf gezien. Er verblijven zieken en er worden medicijnen gebruikt. Het afval kan daardoor gevaarlijke stoffen bevatten.

Daar is volgens Mirjam Malta die hier over gaat dan ook precies de reden dat we nu het reguliere plastic niet gescheiden inzamelen. De afvalverwerker accepteert die gescheiden stroom niet van een hoog-risico organisatie. Dan heeft het ook geen zin dat gescheiden aan te bieden.

Doen we dan helemaal niets? Jawel, we zamelen vanuit de OK, het lab en de goederenontvangst al wel schoon plastic en folie in. Dat wordt ook apart verwerkt. Alleen het vuile plastic wordt als hoog-risico beschouwd.

Toekomstmuziek

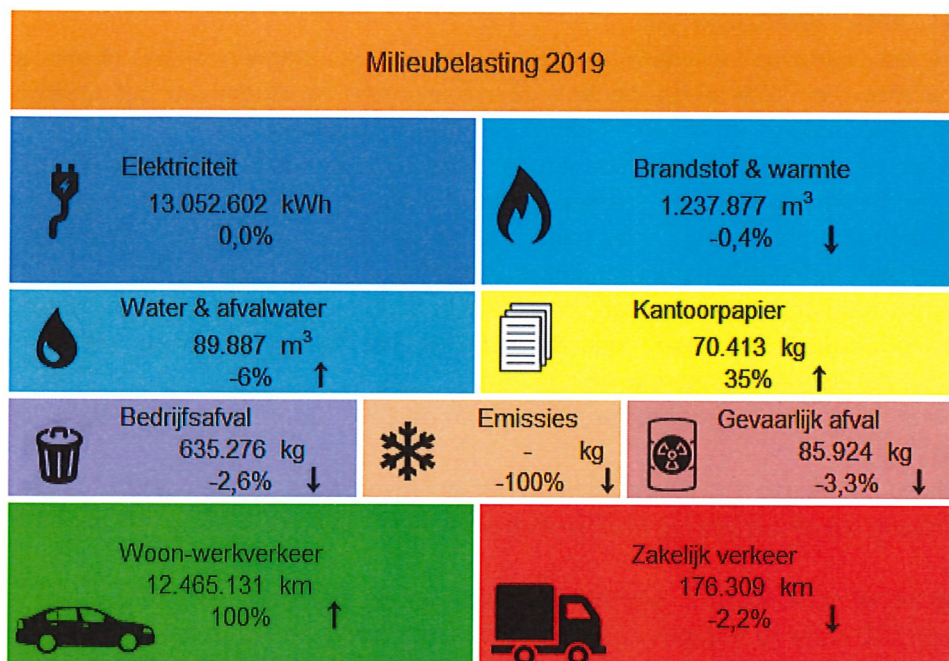
En volgens Eugene St. Jaco werkt FB ondertussen aan een opzet om in de toekomst wel gescheiden in te zamelen op de kantoorafdelingen. "Daar heb je in principe niet met dat hoog-risico-afval te maken." En afvalverwerker Renewi werkt met twee andere bedrijven aan een nieuwe installatie waarmee ook vuile plastics uit het ziekenhuis kunnen worden verwerkt tot nieuwe kunststoffen. Zij hopen deze in 2021 in bedrijf te kunnen nemen.

Afbeelding 4. Bericht op interne website Diaconessenhuis over scheiden of niet scheiden?

9. Bijlagen

Bijlage I: Milieubelasting en CO₂-footprint overzicht

In onderstaande figuren is in één oogopslag te zien hoe de milieubelasting zich in 2019 heeft ontwikkeld ten opzichte van 2018. Het percentage in figuur 11 geeft aan hoeveel de milieubelasting in 2019 gedaald of gestegen is ten opzichte van 2018.

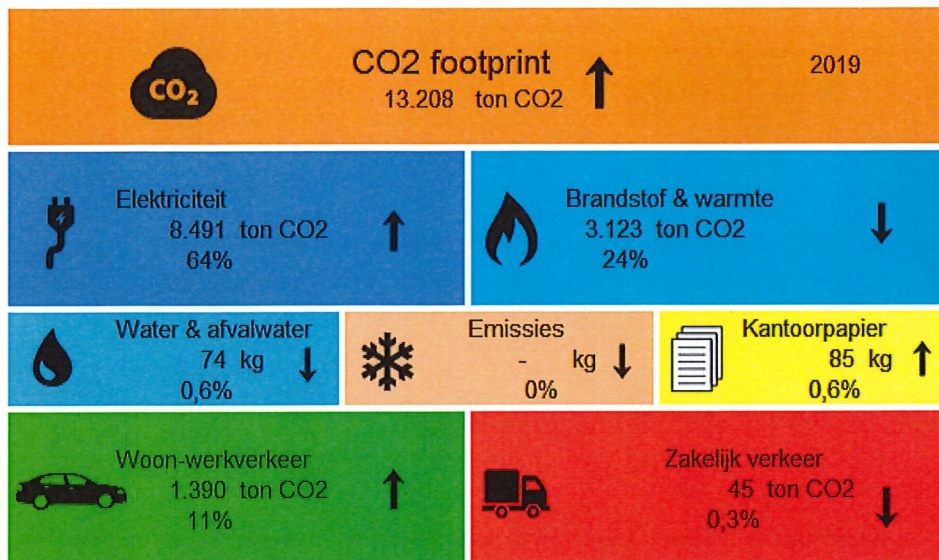

Figuur 11. Milieubelasting Diakonessenhuis 2019

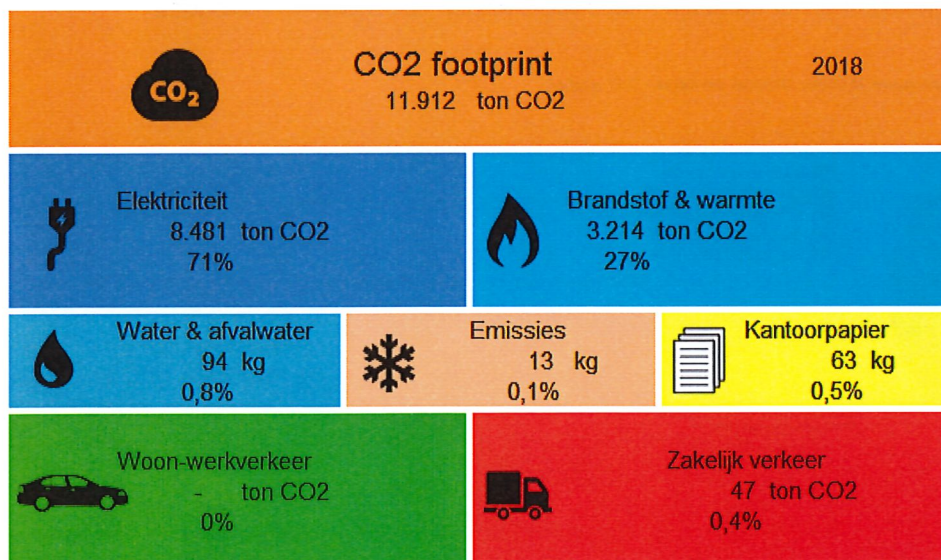

Figuur 12. Milieubelasting Diakonessenhuis 2018

De totale CO₂-uitstoot in 2019 van elektriciteit, brandstof & warmte, water & afvalwater, emissies, woon-werkverkeer, zakelijk verkeer en kantoorpapier is 13.208 ton CO₂. Dit is 11% hoger dan de CO₂-uitstoot van 2018. Dit is voornamelijk te verklaren doordat erin 2019 voor het eerst het woon-werkverkeer wordt meegenomen in de Milieubarometer. In onderstaande figuren is de verdeling van de CO₂-footprint in het jaar 2019 en 2018 weergegeven. De percentages in figuur 13 geeft aan hoe groot het aandeel is van het betreffende onderdeel op de totale CO₂ uitstoot. De pijlen geven aan of de CO₂ uitstoot gedaald of gestegen is.

Figuur 13. Verdeling CO2-footprint 2019

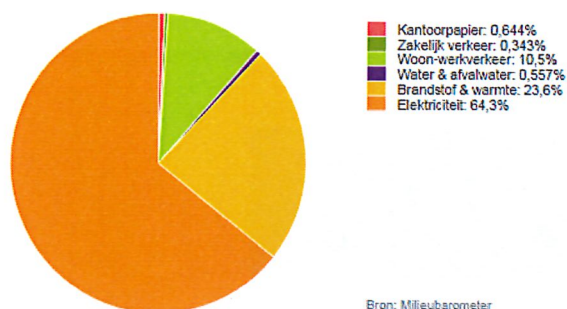

Figuur 14. Verdeling CO2-footprint 2018

In bovenstaande figuren is te zien dat elektriciteit verantwoordelijk is voor het grootste deel van de CO₂ uitstoot. Echter, het Diaconessenhuis koopt 100% groene stroom in, uit Europa. Zie ook het certificaat Duurzame Energie Eneco in bijlage IV. Dit betekent dat ons ingekochte elektriciteit geen CO₂ uitstoot heeft. Helaas rekent de Milieubarometer groene stroom uit Europa voor alsnog niet mee als geheel groene stroom.

Onderstaand figuur laat de verdeling zien van de CO₂-footprint. Te zien is dat Elektriciteit het grootste gedeelte van de uitstoot verklaard, gevolgd door brandstof & warmte en woon-werkverkeer. Dit beeld is alleen niet correct. Het Diaconessenhuis koopt namelijk 100% Groene stroom in, uit Europa. Europese stroom wordt door de Milieubarometer echter nog niet gezien als geheel groene stroom door de Milieubarometer..

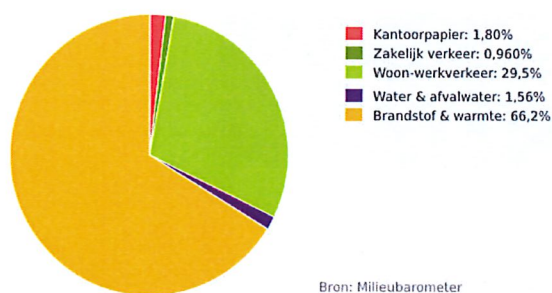
Diakonessenhuis 2019 Diaconessenhuis locaties Utrecht en Zeist - CO2-meter

Figuur 15. Verdeling CO2-footprint Diaconessenhuis 2019 met elektriciteit.

Toch rekenen sommige ziekenhuizen uit de benchmark deze stroom mee als volledig groene stroom waardoor de totale CO₂ uitstoot lager is. Het is daarom lastig om de CO₂-footprint, en de belasting van elektriciteit op de CO₂ uitstoot van het Diaconessenhuis te vergelijken met het gemiddelde ziekenhuis. Als de ingekochte elektriciteit door de Milieubarometer wordt gezien als geheel groene stroom, gaat de CO₂-footprint van het Diaconessenhuis er namelijk heel anders uitzien, zie figuur 16 hieronder.

Diakonessenhuis 2019 Diaconessenhuis locaties Utrecht en Zeist - CO2-meter

Figuur 16. Verdeling CO2-footprint Diaconessenhuis 2019 zonder elektriciteit.

Meer overzichten van CO₂-footprint zijn verkrijgbaar op aanvraag.

Bijlage III: Certificaat Duurzame Energie Eneco

Certificaat Duurzame Energie

Met dit certificaat bevestigt Eneco Zakelijk, Corporate Accounts dat

Stichting Diaconessenhuis

haar energieverbruik heeft verduurzaamd, door gebruik te maken van energie die afkomstig is uit hernieuwbare bronnen.

Hiermee draagt Stichting Diaconessenhuis bij aan de productie van duurzame energie, en aan beperking van de uitstoot van broeikasgassen als CO₂.

Methode van verduurzaming: 100% afname middels Europese Wind voor de totale bedrijfsvoering.

Verduurzaamd jaarvolume: 12.724.000 kWh.

Contractduur: 1 januari 2019 t/m 31 december 2021.

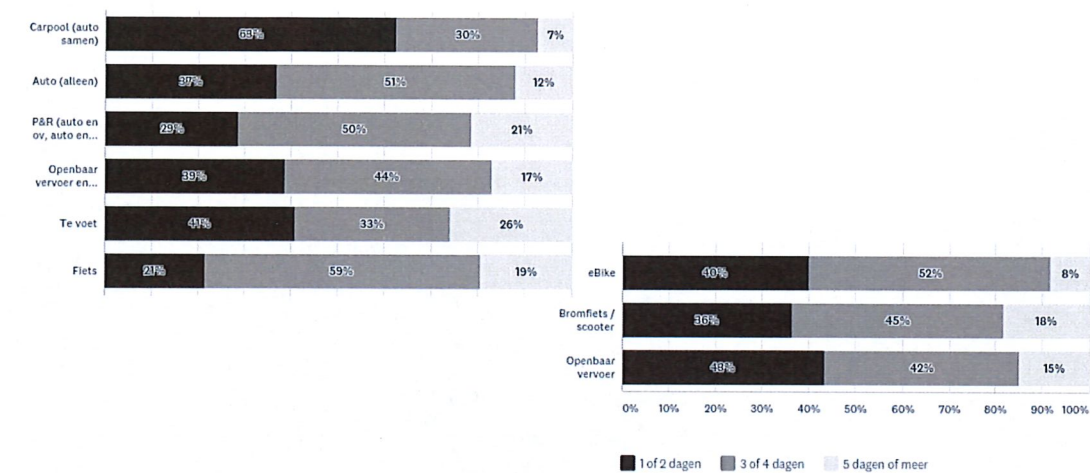
Hans Peters
Chief Customer Officer
Rotterdam
Februari 2019

Bijlage IV: Vervoersmiddelen Medewerker enquête Parkeren en Mobiliteit

Q8: Hoe reis je in een gemiddelde week naar het ziekenhuis?

Answered: 875 Skipped: 61

20 01

(Bron: Medewerker enquête)

montefeltro

10

Q8: Hoe reis je in een gemiddelde week naar het ziekenhuis?

Answered: 875 Skipped: 61

	1 OF 2 DAGEN	3 OF 4 DAGEN	5 DAGEN OF MEER	TOTAL
Carpool (auto samen)	63% 35	30% 17	7% 4	56
Auto (alleen)	37% 193	51% 268	12% 63	524
P&R (auto en ov, auto en fiets)	29% 8	50% 14	21% 6	28
Openbaar vervoer en fiets	39% 27	44% 31	17% 12	70
Te voet	41% 11	33% 9	26% 7	27
Fiets	21% 64	59% 176	19% 58	298
eBike	40% 48	52% 62	8% 10	120
Bromfiets / scooter	36% 8	45% 10	18% 4	22
Openbaar vervoer	43% 29	42% 28	15% 10	67

20 01

(Bron: Medewerker enquête)

montefeltro

11

Bijlage V: Bedrijfsgegevens Diakonessenhuis

2019	Diakonessenhuis Locatie Utrecht	Diakonessenhuis Locatie Zeist	Diakonessenhuis Locatie Doorn	Totaal
Adres	Bosboomstraat 1 3582 KE Utrecht	Jagersingel 1 3707 HL Zeist	Bergweg 2 3941 RB Doorn	
Vloeroppervlakte (groot bruto)	54.890 m ²	23.814 m ²	501 m ²	79.205 m ²
Gebouwoppervlakte (Gemiddeld plafond hoogte van 3,5 m)	192.115 m ³	83.349 m ³	1.753,5 m ³	277.217,5 m ³
Aantal erkende bedden				546 bedden
Medewerkers				1745 fte
Omzet (netto)				€268.905.109

